

EUROPEJSKI INSPEKTOR OCHRONY DANYCH

Streszczenie opinii Europejskiego Inspektora Ochrony Danych w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 515/97 w sprawie wzajemnej pomocy między organami administracyjnymi państw członkowskich i współpracy między państwami członkowskimi a Komisją w celu zapewnienia prawidłowego stosowania przepisów prawa celnego i rolnego

(Niniejsza opinia jest dostępna w pełnym brzmieniu w języku angielskim, francuskim i niemieckim na stronie internetowej EIOD: www.edps.europa.eu)

(2014/C 219/11)

1. WPROWADZENIE

1.1. Konsultacje z EIOD

1. W dniu 25 listopada 2013 r. Komisja przyjęła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady⁽¹⁾ zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 515/97 z dnia 13 marca 1997 r. w sprawie wzajemnej pomocy między organami administracyjnymi państw członkowskich i współpracy między państwami członkowskimi a Komisją w celu zapewnienia prawidłowego stosowania przepisów prawa celnego i rolnego, zmienione rozporządzeniem (WE) nr 766/2008 z dnia 9 lipca 2008 r.⁽²⁾ W dniu 29 listopada 2013 r. wniosek został przesłany EIOD do konsultacji.

2. Zanim wniosek został przyjęty, EIOD miał możliwość przedstawienia Komisji nieformalnych uwag. Niektóre z nich uwzględniono. W wyniku tego wzmocniono gwarancje ochrony danych zawarte we wniosku.

1.2. Kontekst i cele wniosku

3. Wniosek przewiduje zmianę jednego z najważniejszych instrumentów prawnych, na podstawie których prowadzone są działania przeciwko naruszeniom prawa celnego. Przeciwdziałanie naruszeniom prawa celnego UE obejmuje szeroko zakrojoną wymianę informacji – w tym danych osobowych – w kontekście współpracy między właściwymi organami państw członkowskich i między właściwymi organami państw członkowskich a Komisją.

4. Celem określonym we wniosku jest poprawa skuteczności egzekwowania przepisów i współpracy w tym obszarze prawa UE. Jeżeli chodzi o identyfikację towarów, we wniosku wprowadzono nowe obowiązki przewoźników w zakresie przekazywania Komisji informacji dotyczących przewozu kontenerów (tzw. danych dotyczących statusu kontenera – Container Status Messages – CSM); celem wniosku jest również usprawnienie zasad organizacji centralnej bazy danych dotyczących przywozu, wywozu i tranzytu w celu zapewnienia lepszych możliwości analizy przepływu towarów.

5. We wniosku przewidziano również możliwość bezpośredniego uzyskiwania przez Komisję od przedsiębiorstw sektora prywatnego dokumentów potwierdzających zgłoszenia przywozowe i wywozowe, zapewne w celu przyspieszenia dochodzeń prowadzonych przez OLAF.

6. Jednym z wyraźnie określonych we wniosku celów jest również uproszczenie i harmonizacja przepisów z zakresu nadzoru nad ochroną danych obejmujących poszczególne bazy danych tworzone na podstawie rozporządzenia. Wprowadzono maksymalny okres zatrzymywania danych w odniesieniu do danych znajdujących się w systemie informacji celnej („CIS”)⁽³⁾ i innych bazach danych.

⁽¹⁾ COM(2013) 796 final. Dalej: „wniosek”.

⁽²⁾ Rozporządzenie (WE) nr 515/97 z dnia 13 marca 1997 r. w sprawie wzajemnej pomocy między organami administracyjnymi państw członkowskich i współpracy między państwami członkowskimi a Komisją w celu zapewnienia prawidłowego stosowania przepisów prawa celnego i rolnego, zmienione rozporządzeniem (WE) nr 766/2008 z dnia 9 lipca 2008 r. (Dz.U. L 82 z 22.3.1997, s. 1). Dalej: „rozporządzenie”.

⁽³⁾ Celem CIS jest wspieranie właściwych organów krajowych i Komisji („partnerów CIS”) w zakresie zapobiegania operacjom stanowiącym naruszenie przepisów prawa celnego i rolnego, a także w dochodzeniach dotyczących takich operacji i ich ścigania. W tym celu system umożliwia partnerom CIS zamieszczanie w systemie ostrzeżeń z żądaniem podjęcia przez innych partnerów CIS określonych czynności, a zwłaszcza obserwacji, złożenia sprawozdania, niejawnego nadzoru, kontroli szczególnych oraz analizy operacyjnej. Ostrzeżenia te mogą dotyczyć towarów, środków transportu, przedsiębiorstw i osób.

7. Dla jasności zakres rozporządzenia obejmuje następujące bazy i zbiory danych:

- „zbiór danych europejskich” – art. 18 lit. a),
- „zbiór danych dotyczących statusu kontenera (CSM)” – art. 18 lit. c), d) i e),
- „zbiór danych dotyczących przywozu, wywozu i tranzytu towarów” – art. 18 lit. g),
- baza danych CIS – art. 23–41,
- identyfikująca baza danych rejestru celnego (FIDE) – art. 41 lit. a)–d).

3. WNIOSKI

66. EIOD z zadowoleniem przyjmuje modyfikację, które Komisja wprowadziła do wniosku w celu poprawy jego zgodności z właściwymi przepisami o ochronie danych. Należy jednak zauważyć, że wniosek ma również kilka dość poważnych wad, które należy wyeliminować przed jego ostatecznym przyjęciem.

67. EIOD pragnie podkreślić, że Komisja powinna była przyjąć bardziej kompleksowe podejście do prawodawstwa dotyczącego wzajemnej pomocy w sprawach celnych, tak by w większym stopniu odpowiadało ono zmianom wprowadzonym Traktatem z Lizbony, a mianowicie powinna była zrezygnować z podwójnej podstawy w postaci rozporządzenia/decyzji i zastąpić ją pojedynczym instrumentem opartym wyłącznie na TFUE w celu zagwarantowania pewności prawnej i sprawnie funkcjonującego systemu ochrony danych.

68. W związku z powyższym EIOD w każdym przypadku zaleca:

- wprowadzenie nowego modelu nadzoru nad wszystkimi bazami danych, w ramach których odbywa się przetwarzanie danych osobowych, stworzonymi na podstawie rozporządzenia i wniosku (a mianowicie CIS, w tym FIDE, zbiór danych europejskich oraz zbiór danych dotyczących przywozu, wywozu i tranzytu towarów). Podstawą tego modelu byłby skoordynowany nadzór odbywający się na trzech płaszczyznach: organów ochrony danych – na szczeblu krajowym, EIOD – na szczeblu centralnym i na płaszczyźnie koordynacji tych dwóch szczebli,
- wskazanie EIOD jako sekretariatu odpowiedzialnego za koordynację nadzoru zarówno na podstawie decyzji, jak i rozporządzenia,
- wprowadzenie do tekstu wniosku ogólnego przepisu wyjaśniającego, że przetwarzanie danych osobowych przez instytucje UE reguluje rozporządzenie (WE) nr 45/2001, a przetwarzanie danych osobowych przez właściwe organy krajowe w państwach członkowskich regulują przepisy krajowe wdrażające dyrektywę 95/46/WE,
- zastąpienie różnych fragmentarycznych przepisów ujednoliconymi przepisami określającymi w odniesieniu do każdej bazy danych: (i) rolę Komisji jako administratora danych lub ewentualnie jako współadministratora danych z właściwymi organami krajowymi; (ii) jeżeli wymaga tego zapewnienie większej jasności, rolę EIOD w zakresie nadzoru, w przypadku gdy funkcję administratora danych sprawuje Komisja, w odróżnieniu od przypadków, gdy przetwarzanie podlega nadzorowi krajowych organów ochrony danych; (iii) przepisy techniczne, które Komisja przyjmie w celu zapewnienia bezpieczeństwa przetwarzania (ewentualnie przepisy szczególne w tym zakresie mogłyby zostać ujęte w akcie delegowanym, tak by zapewnić większą elastyczność aktualizacji); oraz (iv) wymogu uprzedniego sprawdzenia przez EIOD zgodnie z art. 27 rozporządzenia (WE) nr 45/2001,
- ponowne rozważenie nowo wprowadzonych okresów zatrzymywania danych w oparciu o ocenę niezbędności długości tego okresu dla każdego przypadku z osobna; dodatkowo należy zmodyfikować przepisy dotyczące anonimizacji danych, tak by przewidywały kasowanie danych,
- jeżeli chodzi o bazę danych CSM, we wniosku powinien znaleźć się wyczerpujący wykaz danych wprowadzanych do bazy danych. Ewentualnie w treści wniosku powinien znaleźć się wyraźny zakaz wprowadzania do tej bazy danych osobowych.

Sporządzono w Brukseli dnia 11 marca 2014 r.

Peter HUSTINX

Europejski Inspektor Ochrony Danych